

TÁC ĐỘNG CỦA GIAN LẬN BÁO CÁO TÀI CHÍNH ĐẾN GIÁ TRỊ DOANH NGHIỆP TẠI VIỆT NAM

Impact of financial reporting fraud on corporate value in Vietnam

NGUYỄN TIỀN HÙNG
PHẠM QUỐC VIỆT

*N*ghiên cứu được thực hiện nhằm xác định thực trạng, kiểm định và đánh giá tác động của gian lận báo cáo tài chính đến giá trị doanh nghiệp tại Việt Nam. Mẫu dữ liệu được sử dụng là 426 doanh nghiệp niêm yết trên Sở Giao dịch Chứng khoán Thành phố Hồ Chí Minh (HOSE) và Sở Giao dịch Chứng khoán Hà Nội (HNX) từ năm 2012 đến năm 2022. Kết quả nghiên cứu cho thấy: (i) tỷ lệ gian lận báo cáo tài chính thông qua chênh lệch lợi nhuận trước và sau kiểm toán tại các doanh nghiệp niêm yết trên HOSE và HNX giai đoạn 2012 - 2022 gần 33%; (ii) gian lận báo cáo tài chính có tác động ngược chiều đến giá trị doanh nghiệp tức là khi doanh nghiệp thực hiện hành vi gian lận sẽ dẫn đến giá trị doanh nghiệp sụt giảm trên thị trường.

Từ khóa: gian lận báo cáo tài chính, giá trị doanh nghiệp, Việt Nam.

*T*his research aims to identify the current situation, test, and evaluate the impact of financial reporting fraud on corporate value in Vietnam. The dataset includes 426 companies listed on Ho Chi Minh City Exchange and Hanoi Exchange from 2012 to 2022. The research findings reveal: (i) The rate of financial reporting fraud, measured by the difference between pre-audit and post-audit earnings among listed companies on HOSE and HNX from 2012 to 2022, is nearly 33%; (ii) Financial reporting fraud negatively impacts corporate value, meaning that when a company engages in fraudulent behavior, its market value declines.

Keywords: financial statement fraudulent, firm's value, Vietnam.

1. Đặt vấn đề

Báo cáo tài chính sẽ cho biết kết quả hoạt động của các doanh nghiệp niêm yết qua những tổng hợp về tình hình tài chính. Độ tin cậy và chất lượng thông tin tài chính trên báo cáo tài chính là nhân tố tác động trực tiếp đến quyết sách của nhà đầu tư. Những năm gần đây, đặc biệt là sau sự kiện hàng loạt các công ty hàng đầu thế giới bị phá sản vào đầu thế kỷ XXI, gian lận báo cáo tài chính là một trong những vấn đề nóng và thường xuyên được nhắc tới. Nhiều nhận định cho rằng, nhà quản lý cấp cao

của những công ty này gồm cả giám đốc điều hành và giám đốc tài chính đều bị cho là có liên quan đến việc chỉnh sửa số liệu dẫn đến gian lận báo cáo tài chính.

Hiệp hội Kiểm toán viên Hoa Kỳ ước tính, gian lận trong công việc tạo ra tổn thất kinh tế hàng năm cho nền kinh tế Hoa Kỳ lên tới 994 tỷ USD. Trong gian lận trong công việc, gian lận báo cáo tài chính có chi

Nguyễn Tiên Hùng, ThS., Trường đại học Kinh tế Công nghiệp Long An; Phạm Quốc Việt, PGS.TS., Trường đại học Tài chính - Marketing.